

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

KHALL 30.03.2026 § 70
155/11.01.00.03/2026

Valmistelija hallintosihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

negatiivinen

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:n kumoamisesta sekä laiksi Kansallisarkistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Esityksellä kumottaisiin mainitut pykälät, mikä tarkoittaisi, että julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan toiminta lakkaisi lain voimaantulon jälkeen. Lautakunnalle julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 10 ja 11 §:ssä säädettyjä tiedonhallintalain vaatimusten edistämis- ja arviointitehtäviä ei toteutettaisi jatkossa. Tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteuttamista ohjattaisiin muiden viranomaisten, muun muassa valtiovarainministeriön toimesta. Kansallisarkistosta annettuun lakiin säädettäisiin Kansallisarkistolle toimivalta edistää julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 21 §:n mukaista tietoaineistojen säilytystarpeen määrittämistä koskevaa sääntelyä.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa sääntelyn perustuvaa lautakuntamallia tehokkaampi ja joustavampi malli ohjata julkisen hallinnon tiedonhallintaa nykyisessä julkisen talouden tilanteessa.

Tiedonhallintalautakunta on valittu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenten asiantuntemus on varmistettu tiedonhallintalain 10 §:n 2 momentin säännöksellä lautakunnan jäseniltä vaaditusta asiantuntemuksesta. Lain mukaan tiedonhallintalautakunnassa tuli olla jäseniä, joilla on asiantuntemus julkisen hallinnon tietoturvasuudesta, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuudesta, tilastoinnista tai tietoaineistojen tiedonhallinnasta. Jäseniä on ollut valtionhallinnosta, hyvinvointialueilta ja kunnista.

Ennen tiedonhallintalain voimaantuloa Suomessa ei ollut yhtä viranomaista, joka keskittyisi koko julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämiseen ja arviointiin, vaan tiedonhallinnan kehittämistä toteuttivat useat viranomaiset kukin omalla toimialallaan.

Tiedonhallintalautakunta on toimikausiensa aikana toteuttanut tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten edistämistehtävää laatimalla ja ylläpitämällä suosituksia, järjestämällä tilaisuuksia ja neuvomalla viranomaisia hyvistä käytännöistä tiedonhallintalain toteuttamiseksi. Tiedonhallintalautakunta on laatinut vuosien 2020 – 2025 aikana 26 suositusta tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi. Näitä suosituksia käytetään laajasti julkisessa hallinnossa.

Lisäksi he ovat järjestäneet verkkokoulutuksia tiedonhallintalaista ja hyvistä käytännöistä. Koulutukset ovat olleet maksuttomia.

Käytännössä tiedonhallintalautakunnan lakkauttaminen palauttaisi tiedonhallinnan yleisen ohjauksen tilanteeseen ennen tiedonhallintalain (906/2019) voimaantuloa, jolloin useat eri viranomaiset ohjaisivat viranomaisten tiedonhallintaa.

Aikaisemmasta poiketen valtiovarainministeriön olisi tiedonhallintalautakunnan lakkauttamisen jälkeen mahdollista ohjata muita tiedonhallintaa ohjaavia viranomaisia tiedonhallintalain 7 §:ssä säädetyn veloitteensa mukaisesti.

Valtiovarainministeriön tavoitteena on kuitenkin jatkaa tiedonhallintalautakunnan suosituksia ja koulutuksia vastaavien suositusten ja koulutusten laadintaa ja ylläpitoa sekä jatkaa tiedonhallinnan ohjausta nykyisten menettelyn mukaisesti ja ohjaustoimintaa suunnitellaan osin jatkettavan myös.

Tietoaineistojen ja asiakirjojensäilytystarvetta ja aikaa koskevien edistämistehtävien siirtämistä Kansallisarkistolle on suunniteltu. Arkistolain mukaan Kansallisarkisto määrää tällä hetkellä tietoaineistojen pysyvää säilyttämisestä ja arkistoinnista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Eesitys

Kunnanhallitus antaa liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.
